

Ezechiël 14

1 Daarop kwamen er mannen uit de oudsten van Israël naar mij toe en gingen vóór mij zitten.

2 Toen kwam het woord van de HEERE tot mij:

3 Mensenkind, die mannen hebben hun stinkgoden in hun hart doen opkomen en hebben het struikelblok van hun ongerechtigheid vóór zich gezet. Zou Ik Mij dan werkelijk door hen laten raadplegen?

4 Spreek daarom met hen, en zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE: Iedere man uit het huis van Israël die zijn stinkgoden in zijn hart doet opkomen en het struikelblok van zijn ongerechtigheid vóór zich zet en dan naar de profeet toe komt, Ik, de HEERE, zal hem als hij komt met de veelheid van zijn stinkgoden, Zelf antwoord geven,

5 om het huis van Israël in hun hart te grijpen, omdat zij allemaal door hun stinkgoden van Mij vervreemd zijn.

6 Zeg daarom tegen het huis van Israël: Zo zegt de Heere HEERE: Bekeer u, keer u af van uw stinkgoden en keer uw gezichten af van al uw gruweldaden.

7 Voorzeker, iedere man uit het huis van Israël en uit de vreemdelingen die in Israël verblijven, die zich van achter Mij afwendt, zijn stinkgoden doet opkomen in zijn hart en het struikelblok van zijn ongerechtigheid vóór zich zet, en naar de profeet toe komt om Mij door hem te raadplegen – Ik ben de HEERE, door Mij zal hem antwoord gegeven worden.

8 Ik zal Mijn aangezicht tegen die man zetten en zal hem tot een spreekwoordelijk teken stellen en hem uitroeien uit het midden van Mijn volk. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.

9 Wanneer een profeet zich laat misleiden en een woord spreekt, zal Ik, de HEERE, die profeet Zelf misleiden, Mijn hand tegen hem uitstrekken en hem wegvagen uit het midden van Mijn volk Israël.

10 Dan zullen zij hun ongerechtigheid dragen. Zoals de ongerechtigheid van de vrager, zo zal de ongerechtigheid van de profeet zijn,

11 opdat het huis van Israël niet weer van achter Mij vandaan zal afdwalen en zij zich niet weer zullen verontreinigen met al hun overtredingen. Dan zullen zij Mij tot een volk zijn en Ík zal hun tot een God zijn, spreekt de Heere HEERE.

12 Het woord van de HEERE kwam tot mij:

13 Mensenkind, wanneer een land tegen Mij zondigt door trouwbreuk te plegen, dan zal Ik Mijn hand ertegen uitstrekken, het er aan brood laten ontbreken en hongersnood erin zenden, zodat Ik daar mens en dier uitroei.

14 Al zouden te midden ervan deze drie mannen zijn, Noach, Daniël en Job, dan zouden zij alleen door hun gerechtigheid hun eigen leven redden, spreekt de Heere HEERE.

15 Als Ik wilde dieren door het land zou laten trekken, zodat die het van kinderen beroven en het een woestijn wordt, omdat niemand erdoorheen trekt vanwege de wilde dieren,

16 als die drie mannen in het midden ervan waren, zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zij zouden zelfs zonen en dochters niet kunnen redden. Zij zouden alleen zelf worden gered en het land zou een woestijn worden.

17 Of als Ik het zwaard over dat land zou brengen en zeggen zou: Zwaard, u moet door het land heen trekken, zodat Ik daaruit mens en dier uitroei,

18 al zouden die drie mannen in het midden ervan zijn, zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zij zouden geen zonen en dochters kunnen redden, maar alleen zij zouden gered worden.

19 Of als Ik de pest in dat land zou zenden en Mijn grimmigheid erover bloedig uitstorten om daar mens

en dier uit te roeien,

20 en al zouden Noach, Daniël en Job in het midden ervan zijn, zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE, geen zoon, geen dochter zouden zij kunnen redden, zij zouden door hun gerechtigheid alleen hun eigen leven redden.

21 Want zo zegt de Heere HEERE: Ook al zend Ik Mijn vier ergste oordelen – zwaard, honger, wilde dieren en pest – naar Jeruzalem om daar mens en dier uit te roeien,

22 zie, dan zullen er toch in overblijven die ontkomen, en die naar buiten gebracht zullen worden, zonen en dochters. Zie, zij zullen naar u uittrekken en u zult hun weg en hun daden zien. Dan zult u getroost worden over het onheil dat Ik over Jeruzalem gebracht heb, al wat Ik erover gebracht heb.

23 Zo zullen zij u troost geven als u hun weg en hun daden zult zien. Dan zult u weten dat Ik al wat Ik er gedaan heb, niet zonder reden gedaan heb, spreekt de Heere HEERE.

Een delegatie van de oudsten van Israël wil – via de profeet Ezechiël – de HEERE raadplegen.

Op een dag krijgt de profeet Ezechiël bezoek van een aantal *oudsten*. De functie van *oudste* is in de ballingschap belangrijker geworden. *Het koningschap* is in zekere zin weggefallen. Op dat moment is Zedekia nog koning in Jeruzalem, maar daar hebben de ballingen weinig aan of hij zou het tij moeten kunnen keren. Ook *het priesterschap* heeft om dezelfde reden zo goed als afgedaan. De oude structuur van *de oudste* kwam weer bovendrijven in de ballingschap. De oudste van bepaalde stammen, de oudsten van Juda, de oudsten van Israël. In zekere zin was *de oudste* een natuurlijke opvolger van de patriarchen Abraham, Izaäk en Jakob. De *pater familias* was in het begin het hoofd van de familie, maar toen de familie een volk werd namen *de oudsten* de functie over. Toen het volk Israël in het land woonde week de functie van oudste vermoedelijk wat terug om plaats te maken voor *de koning* en *de priester* en *de profeet*. Maar – zoals gezegd – in de ballingschap was de koning en de priester op afstand gekomen en kreeg *de oudste* weer een grotere rol toegemeten.

Overleg tussen de oudsten van Israel.

Vermoedelijk was Ezechiël verrast door de delegatie oudsten voor zijn deur, mogelijk zelfs blij verrast. Het is – hoe je het ook wendt of keert – toch een soort van erkenning. De oudsten gaan namelijk voor de profeet zitten, dat is een officiële term. Het betekent dat ze om raad vragen. Beter gezegd: ‘De oudsten willen via de profeet Ezechiël de HEERE raadplegen.’ Inmiddels weten wij dat er ook in de ballingschap een groep profeten actief is die zich ‘*de profeten van Israël*’ laten noemen. De HEERE moet niet veel van die andere profeten hebben, weten we uit het vorige hoofdstuk. Het kan dus een blijk van erkenning zijn dat de oudsten zich tot Ezechiël wendden en niet bij die andere profeten te rade gaan. Verder heeft het er alle schijn van dat het gezag van de groep oudsten die zij vertegenwoordigen opgewaardeerd is, want zij komen niet uit de oudsten van *Juda*, maar van *Israël*. Ezechiël 14:1 *Daarop kwamen er mannen uit de oudsten van Israël naar mij toe en gingen vóór mij zitten.* ‘Israël’ staat hier vermoedelijk voor een overkoepelende organisatie van de oudsten uit de twee ballingschappen, die van Assur en Babel. Het Noordrijk Israël en het Zuidrijk Juda – althans de ballingen uit die streken – zijn in hun oudsten vertegenwoordigd. Dat is opmerkelijk want een delegatie van *de oudsten uit Juda* had eerder een vergelijkbaar bezoek afgelegd. Ezechiël 8:1 *Het gebeurde in het zesde jaar, in de zesde maand, op de vijfde van de maand, toen ik in mijn huis zat en de oudsten van Juda vóór mij zaten, dat daar de hand van de Heere HEERE op mij viel.* Ook later zou zich dit tafereel nog eens herhalen. Ezechiël 20:1 *Het gebeurde in het zevende jaar, in de vijfde maand, op de tiende van de maand, dat er mannen uit de oudsten van Israël kwamen om de HEERE te raadplegen, en zij gingen vóór mij zitten.* Het was niet de volledige raad van oudsten, maar een vertegenwoordiging daarvan. Het kan een logistiek probleem zijn om – met hoeveel zouden ze geweest zijn? – in het huis van de profeet te bijeen te komen, maar men kan hiermee ook tot uitdrukking brengen dat men wel geïnteresseerd is, zonder alles op de ene kaart te zetten van de profeet Ezechiël. Hoe keek de profeet tegen dit bezoek aan? Voelde hij zich vereerd? Was hij gereserveerd? We weten het niet. Wel weten we reeds dat de oudsten in Jeruzalem – waar Ezechiël door middel van een visioen getuige van was – collectief voor de afgoden gingen. Ezechiël 8:7-12

Toen ik in mijn huis zat en de oudsten van Juda vóór mij zaten.

De oudsten van Israël gaan op hun gezicht.

Het is niet Ezechiël zelf maar de HEERE Die de oudsten ontmaskert. Aan de buitenkant is niet af te lezen hoe ze stonden in de dienst van de HEERE. Het feit dat ze de moeite nemen om bij de profeet Ezechiël de

HEERE te raadplegen, zegt op zijn minst dat ze *ook* in die weg geïnteresseerd zijn. Het is het woordje *ook* waar de HEERE over zou vallen. Het is vervelend voor die mensen dat het raadplegen van de HEERE op zich onvoldoende zegt. God is benieuwd of Hij de enige is, of zijn er soms nog meer instanties waar deze oudsten hun licht opsteken? Voor de oudsten wordt het *een slechtnieuwsgesprek* want God weet wat in hun hart omgaat. Misschien dachten ze: 'God ziet het niet.' Maar daarin vergissen ze zich lelijk. God weet alles van ons, zowel de dingen die we openlijk prijsgeven over onszelf als de zaken die we liever verborgen willen houden. Ze maken een hele slechte beurt in dit opzicht. Je kunt niet de God van Israël raadplegen en er tegelijkertijd van uitgaan dat Hij niet weet waar je mee bezig bent. Het ligt echter meer voor de hand dat ze zich afvroegen of er niet een combinatie mogelijk was? God en de goden. Misschien zou God Zich zelfs vereerd voelen. Hoe gaan die dingen? Eerst gelooft een Israëliet alleen in de God van de Bijbel. Later wendt hij zich tot een afgod. Die bestaan niet dus vroeger of later raakt zo iemand ook teleurgesteld in zijn afgod. Dat probleem is minder groot dan men denkt. Wanneer iemand eenmaal de weg van de afgoden opgaat dienen de keuzemogelijkheden zich aan. Welke god of welke goden? Het is – zo denkt men – wellicht verstandiger niet alles op één kaart te zetten, maar verschillende goden te vriend te houden. De goden hebben daar geen problemen mee, althans je hoort ze er niet over. Vervolgens – als er allerlei dingen misgaan en je zelfs je land wordt uitgezet – gaan de gedachten onwillekeurig naar vroeger. Mogelijk herinnert zo iemand zich ook de woorden van de profeten die al gewaarschuwd hadden voor de ballingschap. Een terugkeer tot God zit er niet echt in. Daarvoor is men te gehecht aan de goden. Maar men kan altijd de God van de Bijbel opnemen in de groep van de goden, die men aanhangt. Dat is wellicht eervol voor de God van de Bijbel. Goed, dat pakt dus anders uit dan men verwacht. God is hier niet van gediend. Hij pakt die lui keihard aan. Maar eerst vertelt God aan de profeet Ezechiël wat Hij van hen weet. Ezechiël 14:2,3 *Toen kwam het woord van de HEERE tot mij: Mensenkind, die mannen hebben hun stingoden in hun hart doen opkomen en hebben het struikelblok van hun ongerechtigheid vóór zich gezet. Zou Ik Mij dan werkelijk door hen laten raadplegen?* God moet niets van de afgoden hebben. Hij noemt ze poepgoden of schijtgoden. Het stinkt. Men zou er met een grote boog omheen moeten lopen. Zij verzieken het geloof. Ze zijn niet alleen zelf een voorwerp van overtreding van Gods geboden, maar ze zijn er ook de oorzaak van dat het hele Bijbelse normen- en waardenpatroon verandert. In plaats van Zich vereerd te voelen – dat de oudsten van Israël Hem ook raadplegen – voelt de HEERE Zich geschoffeerd. Hoe halen ze het in hun hoofd? Wat denken die lui wel niet?!

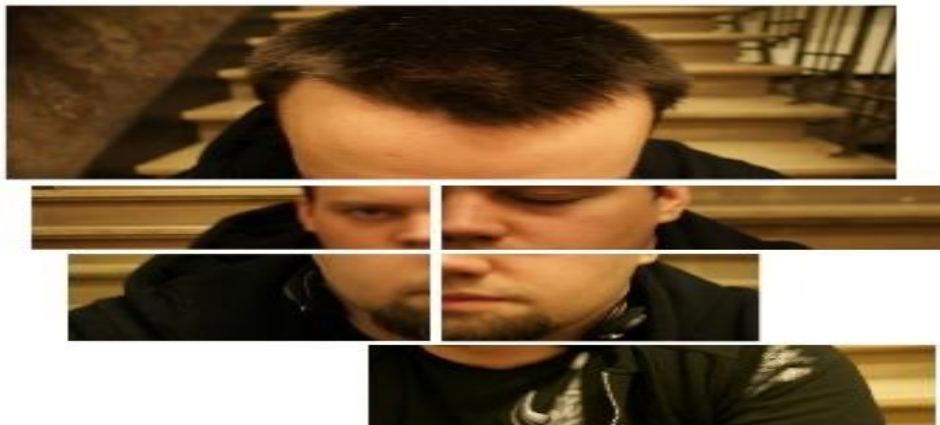
Die mannen hebben het struikelblok van hun ongerechtigheid vóór zich gezet.

Wat doet het geloof in andere goden met een mens?

Er gaan in ieder geval twee dingen mis, als de oudsten van Israël – die ook andere goden aanbidden – zich wenden tot de profeet om de HEERE te raadplegen. Het eerste wat misgaat is de relatie van deze oudsten met de HEERE. Die deugt van geen kant. Wat is het geval? Ze houden er ook andere goden op na. Hoe komt men er toe zich tot andere goden te wenden? Ja, hoe gaan zulke dingen? In contacten met het buitenland – bij de handel bijvoorbeeld – ziet men dat het sommige mensen bijzonder goed gaat. Die mensen dienen deze of gene godheid. Men neemt die godheid over en brengt offers voor die god omdat men het net zo goed wil hebben als die andere mensen. Op die manier kan men het godenarsenaal gemakkelijk uitbreiden. De gedachte is dat als men goed aan de god offert, men daarvoor ook veel terugkrijgt. Men denkt dus duidelijk in termen van: ‘Wat zit er voor mij in?’ Men is uit op voordeel en heeft onbewust het doel van zijn bestaan verandert van het dienen en eren van de God van de Bijbel in het streven naar persoonlijk geluk of rijkdom of gezondheid. Op het moment dat men verschillende andere goden dient, komt de gedachte op dat het ook lucratief kan zijn de God van Israël in zijn arsenaal van goden te hebben. De HEERE voelt Zich bij deze mensen totaal niet op Zijn gemak. Voor de HEERE is het bij voorbaat al fout dat de oudsten zich inlaten met andere goden. Dit is een van de eerste dingen die God meldt in de tien geboden. Op grond daarvan heeft Hij met Zijn volk Israël het Verbond gesloten. Exodus 20:1-6 *Toen sprak God al deze woorden: Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit het land Egypte, uit het slavenhuis, geleid heeft. U zult geen andere goden voor Mijn aangezicht hebben. U zult voor uzelf geen beeld maken, geen enkele afbeelding van wat boven in de hemel, of beneden op de aarde of in het water onder de aarde is. U zult zich daarvoor niet neerbuigen, en die niet dienen, want Ik, de HEERE, uw God, ben een na-ijverig God, Die de misdaad van de vaders vergeldt aan de kinderen, aan het derde en vierde geslacht van hen die Mij haten, maar Die barmhartigheid doet aan duizenden van hen die Mij liefhebben en Mijn geboden in acht nemen.* Maar behalve dat men sowieso in de fout is gegaan met de andere goden, heeft het die mensen in hun relatie met God ook zwaar beschadigd. Ze denken enkel nog in termen van: ‘Wat zit er voor mij in?’ Vandaar dat de HEERE niet erg te spreken is om het zacht uit te drukken. Niet alleen voelt de HEERE Zich aan de kant gezet, maar de manier waarop men Hem benadert en de motieven zijn ook niet meer zoals Hij dit van Zijn volk gewend was. God heeft geen goed woord voor die mensen over.

Mensen die andere goden achterna lopen zijn redelijk verknipt.

Veel mensen proberen een combinatie van God en wereld.

Het is vervelend om te zeggen, maar wij hebben blijkbaar als gelovigen de neiging om te denken dat God het wel goed vindt wanneer wij Hem combineren met andere belangen en doelstellingen. Zo is men in

de PKN – van ouds de Nederlands Hervormde Kerk – gewend om belangrijke gebeurtenissen in een mensenleven gepaard te laten gaan met de kerk. Mogelijk dat dit instituut en deze wijze van geloofsbeleving aan zijn laatste dagen toe is, maar men ziet nog steeds dat de kinderen gedoopt worden, huwelijken in de kerk worden voltrokken en dat de laatste gang naar het graf vanuit de kerk wordt geleid, terwijl de betrokkene tussen die belangrijke data soms niet of nauwelijks bezig lijkt met het geloof. We kunnen dit met een vergoelijkende glimlach *de volkskerk* noemen, maar het is de vraag of de HEERE ook geporteerd is voor een combinatie van kerk en wereld, waar het geloof alleen op hoogtijdagen voor de dag gehaald wordt. En dan nog iets anders. Veel mensen schijnen vandaag de dag te denken dat iedereen naar de hemel gaat. Of die – inmiddels overleden – mensen nou iets met geloof hadden of niet, dat maakt geen verschil. Artiesten die publiek bekend staan om hun liederlijke leven worden na hun overlijden toch verondersteld alles en iedereen te volgen vanuit de hemel. Opmerkelijk met hoeveel gemak mensen een leven buiten God combineren met een leven bij God op het moment dat diezelfde mensen overleden zijn. Het mag dan waar zijn – misschien denken wij dingen te combineren met het geloof God dat zich daarmee niet laat verenigen, maar ‘wij houden er tenminste geen afgoden op na, denken we misschien. Nou, misschien moeten we dat niet te snel zeggen. Ze zijn er weer. Vaker dan ons lief is doet het gebruik opgeld om een Boeddhabeeld in huis of in een winkel neer te zetten. Het is weer het oude liedje. Ook gelovige mensen moeten eerlijk nadenken over zichzelf. Voor God is de godsdienst een zaak van het hart, het centrum van het denken en het voelen. Als wij andere zaken voorop stellen – zoals geld of goed of carrière, eer of geluk – valt het verwijt dan ook niet aan ons te maken dat we dubbelhartig zijn? De vraag zal zijn of alles moet wijken voor het vertrouwen en de gehoorzaamheid aan God. Of zijn er belangrijker zaken zoals geluk of geld of eer? Jezus zegt dat we geen twee heren kunnen dienen, niet God én de mammon en dan staat mammon voor het geld. Mattheus 6:24 *Niemand kan twee heren dienen, want of hij zal de één haten en de ander liefhebben, of hij zal zich aan de één hechten en de ander minachten. U kunt niet God dienen en de mammon.*

Zou dat een goed idee zijn; een Boeddhabeeld in huis?

God vraagt onze onverdeelde toewijding.

De HEERE, de God van de Bijbel, laat Zich hier kennen als de God Die de troon niet wil delen met iemand

of met iets anders. We moeten Hem voor ogen hebben. Zijn eer. Zijn dienst. Of Hij met plezier naar ons kijkt moet ons belangrijker voorkomen dan ons inkomen of de nieuwste aankoop. 'God ziet het hart aan', zegt de Heere Jezus. Blijkens het gebod van het Oude Testament wil God ons helemaal voor Zichzelf. Ons hart, onze ziel, onze onverdeelde toewijding. Deuteronomium 6:4-9 *Luister, Israël! De HEERE, onze God, de HEERE is één! Daarom zult u de HEERE, uw God, liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel en met heel uw kracht. Deze woorden, die ik u heden gebied, moeten in uw hart zijn. U moet ze uw kinderen inprenten en erover spreken, als u in uw huis zit en als u over de weg gaat, als u neerligt en als u opstaat. U moet ze als een teken op uw hand binden en ze moeten als een voorhoofdsband tussen uw ogen zijn. U moet ze op de deurposten van uw huis en op uw poorten schrijven.* Kortom: Onze God wil niet in een combinatie worden opgenomen met andere goden of met andere zaken die voor ons even belangrijk zijn. God moet nummer één staan. Hij is God en niemand anders. Waar de HEERE inderdaad echt boos om wordt is dat men de afgoden dient en vervolgens ook naar Hem toegaat om te horen wat God te zeggen heeft. Ezechiël 14:4 *Sprek daarom met hen, en zeg tegen hen: Zo zegt de Heere HEERE: Iedere man uit het huis van Israël die zijn stinkgoden in zijn hart doet opkomen en het struikelblok van zijn ongerechtigheid vóór zich zet en dan naar de profeet toe komt, Ik, de HEERE, zal hem als hij komt met de veelheid van zijn stinkgoden, Zelf antwoord geven.* De mensen zijn van God vervreemd. Zo erg dat ze niet eens meer beseffen Wie God is en hoe Hij is, wat de HEERE waardeert en waar Hij Zich boos over maakt. Ze denken gewoon dat ze hun afgodendienst kunnen combineren met het geloof in de God van Israël. Hoe halen ze dat in hun hoofd? Ze kijken niet met een bril van de God van de Bijbel naar de afgoden, maar andersom ze kijken vanuit de afgodendienst naar de God van de Bijbel. Ze behandelen de HEERE alsof Hij een afgod is. De afgoden zijn door de mens uitgevonden als middel dat het goed met iemand gaat, dat hij rijk wordt, dat hij zal slagen in het leven, dat hij veel geld zal verdienen en dat hij alles kan maken zonder dat zijn god daar kwaad over wordt ofzo. Sterker, de hele afgodendienst is vaak verweven met beroerde zaken als prostitutie enz. God wil Zijn volk zo stevig raken dat ze in een keer genezen zijn van hun vreemde ideeën. Omdat al die ideeën woekeren in het hart van Israël, wil de HEERE Zijn volk letterlijk in het hart grijpen. Ezechiël 14:5 *om het huis van Israël in hun hart te grijpen, omdat zij allemaal door hun stinkgoden van Mij vervreemd zijn.* En toch wil de HEERE ze nog een kans geven. Ze krijgen de gelegenheid om zich te bekeren. Heel Gods verontwaardiging vindt voorlopig zijn eindpunt in een hartstochtelijke oproep tot bekering. De HEERE wil niet de dood van de zondaar, maar God wil bewerkstelligen dat hij zijn leven verandert en leeft. Ezechiël 14:6 *Zeg daarom tegen het huis van Israël: Zo zegt de Heere HEERE: Bekeer u, keer u af van uw stinkgoden en keer uw gezichten af van al uw gruweldaden.*

Veel ballingen kijken niet met een bril van de God van de Bijbel naar de afgoden, maar andersom vanuit de afgodendienst kijken ze naar de God van de Bijbel.

Het geldt voor alle Israëlieten en de vreemdeling in hun midden.

Tot nu toe richtte de woede van de HEERE Zich tegen *de oudsten*. Vanaf vers 7 worden alle mensen van Israël op dit gedrag aangesproken. Blijkbaar heeft de gedachte waar de oudsten zich door laten leiden brede navolging gevonden. Ezechiël 14:7 *Voorzeker, iedere man uit het huis van Israël en uit de vreemdelingen die in Israël verblijven, die zich van achter Mij afwendt, zijn stinkgoden doet opkomen in zijn hart en het struikelblok van zijn ongerechtigheid vóór zich zet, en naar de profeet toe komt om Mij door hem te raadplegen – Ik ben de HEERE, door Mij zal hem antwoord gegeven worden. Zelfs de vreemdeling moet zich hieraan onderwerpen. De vreemdeling is een soort van bijwoner. Hij moet zich aan dezelfde zaken onderwerpen als de geboren Israëliet. In de Thora zijn er verschillende regels die gelden voor de geboren Israëliet en de vreemdeling in hun midden. Voor de vreemdeling is dit gunstig. In allerlei zaken mag hij – onder bepaalde voorwaarden – meedoen met het volk Israël. Vreemdelingen die zich voorbeeldig gedroegen waren de Rechabieten die in het boek Jeremia door God naar voren gehaald worden. Het volk Israël kan een voorbeeld nemen aan hoe deze mensen zich opstellen. Jeremia 35 Opnieuw richt de HEERE Zich niet in eerste instantie tegen de afgodendienst – dat ook natuurlijk – maar de woede van God keert zich tegen de mensen die van twee walletjes menen te kunnen eten. En afgoden dienen én naar de HEERE gaan om Hem te raadplegen. Dat dubbele heeft iets aanstotelijks. Men scheert de Allerhoogste God over een kam met de afgoden. Maar het tekent ook de Israëlieten en de vreemdelingen. Men wil zich bij voorbaat indekken tegen alle mogelijke risico's. Ze willen niet op het verkeerde paard wedden, maar zetten hun geld op alle paarden. Het feit dat ze denken de dans te ontspringen door ook de HEERE in de kring van de goden op te nemen, maakt God woedend. De idee alleen al. Ze denken er mee weg te komen omdat ze straks kunnen zeggen 'dat ze toch ook in de God van de Bijbel geloofden?!' Ze vragen God om een antwoord? Dat antwoord zullen ze krijgen. God zal de man die zoiets doet – wie hij ook is – heel hard aanpakken. God zal hem uitroeien. Dat liegt er niet om. Maar blijkbaar is het nodig wil de HEERE de ogen openen van Zijn volk voor Zijn heerlijkheid en kracht. Ze zullen weten Wie Hij is. Ezechiël 14:8 *Ik zal Mijn aangezicht tegen die man zetten en zal hem tot een spreekwoordelijk teken stellen en hem uitroeien uit het midden van Mijn volk. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben.**

De Rechabieten dronken geen wijn.

Valse profeten.

'Dan gaan we toch niet naar Ezechiël', zullen sommigen gedacht hebben. Er zijn profeten genoeg. Als Ezechiël ons niet welgezind is, gaan we gewoon naar een ander. Die zal ons wel vriendelijk antwoorden wat God te zeggen heeft. Die profeten zijn er namelijk ook. De vriendelijke begripvolle profeten. Zo gemakkelijk laat de HEERE Zich echter niet buiten spel zetten. Het volgende vonnis is gericht aan het adres van die profeten die het lef hebben dit soort mensen toch van een antwoord van de HEERE te

voorzien. Dat ze het compleet zelf verzonnen hebben doet blijkbaar niet ter zake. Ze wekken de indruk dat men via hen de HEERE de God van Israël kan raadplegen. Op die manier werken ze mee aan de idee dat een mens zich van vele goden kan bedienen en dat de God van Israël een van die goden kan zijn. Het vonnis dat de HEERE uitspreekt liegt er echter niet om. Ezechiël 14:9 *Wanneer een profeet zich laat misleiden en een woord spreekt, zal Ik, de HEERE, die profeet Zelf misleiden, Mijn hand tegen hem uitstrekken en hem wegvagen uit het midden van Mijn volk Israël.* Niet alleen de profeet, maar ook degene die God via die profeet wil raadplegen zal het zwaar ontgelden. Ezechiël 14:10 *Dan zullen zij hun ongerechtigheid dragen. Zoals de ongerechtigheid van de vrager, zo zal de ongerechtigheid van de profeet zijn.* Het doel van de straf is niet onduidelijk. De HEERE wil Zijn volk voor eens en altijd laten weten dat er met Hem niet te spotten valt. Wie niet horen wil, die moet maar voelen. De uitkomst zal zijn – naar de verwachting van de HEERE – dat Zijn volk Israël na de ballingschap en de verwoesting van Jeruzalem, stad en tempel, gereinigd zal zijn van een aantal ideeën die nergens op slaan. Bijvoorbeeld de idee van een combinatie van God en de goden. Ook verwacht de HEERE een nieuwe toewijding te vinden voor het geloof en een leven in gehoorzaamheid aan God. Ezechiël 14:11 *opdat het huis van Israël niet weer van achter Mij vandaan zal afdwalen en zij zich niet weer zullen verontreinigen met al hun overtredingen.* Iemand zal opmerken dat het volk dat zich in de omgeving van Ezechiël bevond toch al in ballingschap verkeerde. Dat is op zich juist. Maar het vervelende was dat zij door de prediking van de valse profeten en het feit dat Jeruzalem nog niet verwoest was de verwachting koesterden dat zij spoedig weer naar Jeruzalem zouden terugkeren. Men moest werkelijk nog landen – letterlijk en figuurlijk – in de ballingschap die enkele generaties zou duren, namelijk 70 jaar. De HEERE had de stellige overtuiging dat wanneer het besef van het vonnis over de zonde voldoende ingedaald was het volk tot inkeer zou komen en een nieuwe fase en ook een nieuw Verbond zijn ingang zou kunnen vinden.

Dan zullen zij Mij tot een volk zijn en Ík zal hun tot een God zijn, spreekt de Heere HEERE.

Valse gerustheid.

Ezechiël 14 lijkt te gaan over *valse gerustheid*. Men probeerde zich in te dekken. Dat kun je merken wanneer blijkbaar niet alleen de oudsten van Israël, maar ook mensen uit het gewone volk naast de afgoden die zij er op nahielden, ook de HEERE raadpleegden. ‘Je weet maar nooit waar het goed voor is’, zullen ze gedacht hebben. God kon later niet zeggen dat zij niets aan hun geloof gedaan hadden. Dat hadden zij namelijk wel. Zeker, zij waren niet onverdeeld toegewijd aan de zaak van de HEERE, maar hadden toch wel aandacht gehad voor het geloof van de vaders. Op het moment dat de HEERE daar

Zijn veto over gesproken heeft, pakt Hij ook een andere schijnzekerheid aan. Dat is de heersende gedachte dat er in Israël rechtvaardige mensen zijn, die van vitaal belang zijn voor het overleven van het volk. Zij zijn dat dan misschien zelf niet maar ze zouden er wel degelijk zijn, de rechtvaardigen die aan dat criterium voldoen. Het hebben van een rechtvaardige in je midden zou de garantie zijn dat Gods oordeel niet over Zijn volk gaat. Je vraagt je af hoe het volk aan die gedachte komt? Er zijn verhalen in de omloop die dit idee kunnen voeden. Te denken valt bijvoorbeeld aan het verhaal van Abraham en de verwoesting van Sodom. In dat verhaal komt duidelijk tot uitdrukking dat een aantal rechtvaardigen – vijftig – de stad Sodom hadden kunnen redden. Zelfs als er nog maar tien rechtvaardigen waren zou de stad Sodom voor het oordeel bespaard blijven. Genesis 18:32 *Verder zei hij: Laat de Heere toch niet in toorn ontbranden, omdat ik nog eenmaal spreek: Misschien zullen er tien gevonden worden. En Hij zei: Ik zal haar niet te gronde richten omwille van die tien.* Dit soort verhalen kunnen een motief vormen voor de idee dat een enkele rechtvaardige wonderen kan doen. Mocht men zich die gedachte eigen gemaakt hebben – en daar lijkt het wel op – dan wil de HEERE Zijn volk voor eens en altijd van dit waanidee genezen. Wat zegt God; ‘Ieder mens wordt beoordeeld naar zijn eigen leven.’ Is iemand rechtvaardig dan wordt hij gered, is hij dat niet dan gaat hij verloren. Het is niet zo dat iemand anders, zijn vrouw, zijn kind, zijn vader, zijn oom, de profeet hem zal kunnen redden. Zo werkt het niet. De HEERE maak dat duidelijk aan de hand van drie figuren uit de oudheid die bekend stonden om hun rechtvaardigheid. Het zijn Noach, Job en Dan’el. Geen van drieën behoort tot het volk Israël.

Ook met mannen als Noach, Dan’ël en Job, kan men alleen door gerechtigheid het eigen leven redden.

Noach is van de voor-Israëlitische tijd. Genesis 6:7,8 *En de HEERE zei: Ik zal de mens, die Ik geschapen heb, van de aardbodem verdelgen, van de mens tot het vee, tot de kruipende dieren en tot de vogels in de lucht toe, want Ik heb er berouw over dat Ik hen gemaakt heb. Maar Noach vond genade in de ogen van de HEERE.* Noach kon de wereld niet redden. Zelf werd hij wel gered met zijn vrouw, zijn zonen en hun vrouwen; vier gezinnen.

Job was dan misschien wel niet uit de voortijd, maar toch wel iemand van niet-Joodse afkomst. Job kwam uit Edom. Job 1:1 *Er was een man in het land Uz, zijn naam was Job. En die man was vroom en oprecht; hij was godvrezend en keerde zich af van het kwaad.* Het zijn rechtvaardige mensen.

Dan’el Datzelfde geldt van Dan’el. De vertaling heeft het over Daniël. De HEERE zou inderdaad die Daniël kunnen bedoelen waarvan een boek in de Bijbel is opgenomen. Hij is ook een onomstreden figuur, een rechtvaardig mens. Hoe leggen we het verschil uit? Het verschil tussen de naam van onze Daniël en deze Dan’el in Ezechiël is de Jot. De Jota waarvan Jezus zegt dat hij – hoewel hij de kleinste letter is – niet geschrapt wordt uit de wet. Mattheus 5:18 *voorwaar, Ik zeg u: Totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet één jota of één tittel van de Wet voorbijgaan, totdat het alles geschied is.* De Jota is de kleinste medeklinker in het Hebreeuws en wordt geschreven als een kleine hoge komma. Daarbij moeten we weten dat het Hebreeuws van oorsprong een taal was zonder klinkers. Later zijn – om de uitspraak niet

te vergeten – de medeklinkers toegevoegd. De naam ‘Daniël’ schrijven we in het Hebreeuws dus alleen met medeklinkers: De ene Daniël – die in Ezechiël 14 genoemd wordt – als *DN@L* en de andere – van het boek Daniël – als *DN’@L* (met de hoge komma =Jot). Het is – hoe klein het verschil ook is – een andere naam. We moeten dus denken aan een andere Daniël, namelijk Dan’el, ook iemand uit het buitenland, uit Syrië. Bij de Ras Sjamra opgraving is zijn naam gevonden. Hij zou een weldoener zijn van weduwen en wezen. Deze *Dan’el* kwam ook uit het buitenland en stond ook goed bekend in een wijde omgeving. Drie rechtvaardige mensen, die een goede naam hadden opgebouwd in de wijde omgeving en die tot diep in de geschiedenis geroemd werden. Aan de hand van deze drie namen kan de HEERE goed duidelijk maken wat Hij bedoelt. ‘Gesteld nu, zegt God, dat deze drie mannen in Israël of Juda wonen – dat er zo slecht aan toe is vanwege hun zondige manier van leven – dan zouden deze rechtvaardigen toch enkel zichzelf kunnen redden. Zelfs hun zoon of dochter zouden ze niet kunnen redden.’ Conclusie: ieder mens wordt gered door zijn eigen gerechtigheid en niet door die van iemand anders. Ezechiël 14:14 *Al zouden te midden ervan deze drie mannen zijn, Noach, Daniël en Job, dan zouden zij alleen door hun gerechtigheid hun eigen leven redden, spreekt de Heere HEERE.*

Geen zoon, geen dochter kunnen zij redden. Zij kunnen door gerechtigheid alleen hun leven redden.

Drie straffen, nee vier: het zwaard, de honger, de pest en de wilde dieren.

God stelt drie straffen in het vooruitzicht bij Jeremia. Drie straffen die doorgang vinden wanneer de mensen hun leven niet veranderen. Het zijn de honger, het zwaard en de pest. Jeremia 14:12 *Ik zal in hen geen behagen scheppen, maar door het zwaard, door de honger en door de pest zal Ik een einde aan hen maken.* Bij Ezechiël voegt de HEERE daar nog *de wilde dieren* aan toe die het volk van kinderen beroven en de omgeving onveilig maken. Ezechiël 14:15 *Als Ik wilde dieren door het land zou laten trekken, zodat die het van kinderen beroven en het een woestenij wordt, omdat niemand erdoorheen trekt vanwege de wilde dieren.* Maar goed of het nu de wilde dieren zijn, of het zwaard of de ziekte of de honger er is niemand die hen daarvan zal kunnen redden, alleen de rechtvaardige redt het. Zelfs al zouden er in Jeruzalem mensen zijn die wijd en zijd bekend staan om hun gerechtigheid, dan nog zouden die niets uit kunnen richten, waar anderen voordeel van zouden hebben. Ezechiël 14:20 *en al zouden Noach, Daniël en Job in het midden ervan zijn, zo waar Ik leef, spreekt de Heere HEERE, geen zoon, geen dochter zouden zij kunnen redden, zij zouden door hun gerechtigheid alleen hun eigen leven redden.* Zou dat misschien de reden zijn dat de mensen naar de profeet Ezechiël gingen. Zien ze Ezechiël er voor aan? Dat hij zo'n rechtvaardig mens is die hen zou kunnen redden. Het zou zomaar kunnen. De oudsten die zo

denken krijgen er flink van langs. Deze profetie is helemaal tegen hen gericht en uitgesproken. Dit weerhoudt hen er overigens niet van om in Ezechiël 20 opnieuw voor de profeet te gaan zitten. Ezechiël 20:1 *Het gebeurde in het zevende jaar, in de vijfde maand, op de tiende van de maand, dat er mannen uit de oudsten van Israël kwamen om de HEERE te raadplegen, en zij gingen vóór mij zitten.* Mogelijk vindt iemand dit een bijzonder domme actie is – het is vragen om straf – de Israëlieten krijgen niet voor het eerst het verwijt dat ze bijzonder koppig en vasthoudend zijn.

Iemand zal zich afvragen of deze actie van God wel tegen Jeruzalem en Juda gericht is aangezien de insteek algemener lijkt. God zegt namelijk: 'Wanneer *'een land'* tegen Mij zondigt...' Ezechiël 14:12,13 *Het woord van de HEERE kwam tot mij: Mensenkind, wanneer een land tegen Mij zondigt door trouwbreuk te plegen, dan zal Ik Mijn hand ertegen uitstrekken, het er aan brood laten ontbreken en hongersnood erin zenden, zodat Ik daar mens en dier uitroeit.* Mogelijk trekt de HEERE de grenzen aanvankelijk wat ruimer omdat Hij komt te spreken over Noach en Job en Dan'el mensen die uit het buitenland komen, maar langzaam maar zeker wordt de lezer doorgesluisd van 'een land vers 13' naar 'het land vers 15' naar 'dat land vers 17,19' naar 'Jeruzalem vers 21 en 22'. Ezechiël 14:21 *Want zo zegt de Heere HEERE: Ook al zend Ik Mijn vier ergste oordelen – zwaard, honger, wilde dieren en pest – naar Jeruzalem om daar mens en dier uit te roeien.* Uiteindelijk gaat het om de straffen die God voltrekt aan Jeruzalem. Er lijkt een zekere concentratie te zitten in de manier waarop de HEERE naar het vonnis over Jeruzalem toewerkt. Er is dus geen sprake van een algemeen oordeel over alle landen, maar een specifiek oordeel over Gods eigen volk Israël. Het feit dat er sprake is van *'trouwbreuk'* bevestigt deze indruk. Ezechiël 14:12 *Trouwbreuk* kan feitelijk alleen van Israël gezegd worden met wie de HEERE een Verbond gesloten heeft. Het Verbond dat zij verlaten hebben.

Uiteindelijk gaat het om de straffen die God voltrekt aan Jeruzalem.

En de Heere Jezus Christus dan? Hij is toch de rechtvaardige door Wie wij gered worden?

Het is opmerkelijk hoe sterk de HEERE Zich hier uitspreekt tegen de idee dat iemand anders iets zou kunnen betekenen voor jou in die zin dat je je redding aan die ander te danken hebt. Iemand wordt gered door zijn/haar eigen gerechtigheid en niet door die van iemand anders. De HEERE wijst deze mogelijkheid rigoureuus van de hand. Dat bestaat niet. Iemand zal zich afvragen hoe het dan zit met de Heere Jezus Christus. Is Hij niet onze Redder? Hebben wij onze gerechtigheid niet aan Hem te danken? Hij is toch een verzoening voor onze zonden? Dat is helemaal juist. Toch is er een groot verschil tussen de Heere Jezus en die andere mensen die wereldwijde bekendheid genoten vanwege hun gerechtigheid. God heeft Zijn Zoon naar de wereld gezonden om de gelovigen te redden. Jezus, Gods Zoon is als mens

voor ons aan het kruis gegaan om het oordeel van God in onze plaats te ondergaan. Hij draagt het oordeel en wij ontvangen dankzij Hem vrijspraak van de Rechter God. Dat is het eerste. Daar komt nog iets bij. Er is een bijzondere relatie tussen de Heere Jezus en de gelovige. De gelovige heeft Hem aangenomen als zijn Verlosser en Heere en deelt dankzij Hem in de verzoening van zijn zonden en de vernieuwing van zijn leven door de Heilige Geest. Dat is de tweede gave die de gelovige uit Christus' handen ontvangt naast de verzoening van zonden: De Heilige Geest. Hoewel we dankzij de Heere Jezus worden gered behouden wij onze eigen verantwoordelijkheid. Als gelovigen zetten we – door Gods genade – onszelf ertoe om de geboden van God in praktijk te brengen. Dat kunnen we echter niet uit eigen kracht. Het is als zodanig niet onze eigen prestatie. Romeinen 7 en 8. We zoeken toevlucht tot onze Heere Jezus Christus Die ons met de verzoening van onze zonden en de Heilige Geest tegemoet komt. Dankzij de Heilige Geest ontvangen we een nieuwe gezindheid en kunnen wij God gehoorzamen en op het spoor komen van Zijn diepste bedoeling met het leven. De Geest is *'God in ons'*. Hoewel wij alles aan de Heere Jezus Christus te danken hebben – onze redding en het nieuwe leven – is ons leven als het goed is een leven in gerechtigheid naar de wil en bedoeling van onze God. Als het goed is, is het iets van onszelf geworden. God ziet de gelovige als rechtvaardige en schenkt hem het leven.

Gelovigen houden hun eigen verantwoordelijkheid, maar zoeken hun toevlucht tot de Heere Jezus.

God rechtvaardigen in Zijn oordeel.

Tenslotte krijgt deze openbaring van God aan Ezechiël – voor de oudsten van Israël en voor ons – een bijzondere wending. Er is iets waar de HEERE bijzonder aan hecht. En dat is? Dat is dat Zijn kinderen Hem rechtvaardigen in Zijn oordelen. Met andere woorden: De HEERE ziet graag dat zij en wij met Hem eens zijn dat Hij Jeruzalem en de Joodse gemeenschap zo hard aanpakt. De HEERE doet het nodige om de gelovigen in te doen zien dat dit vonnis onvermijdelijk en terecht is. Dat is overigens makkelijker gezegd dan gedaan.

Let bijvoorbeeld eens op Ezechiël als de HEERE hem in een visioen het werkelijke karakter laat zien van de leiders van Jeruzalem. Ezechiël 8-11 Het is in één woord schokkend om te zien welke beelden aan de ogen van de profeet voorbij trekken. Hij ziet o.a. 70 oudsten in de tempel in een geheime ruimte wierook branden voor hun afgoden. Het krioelt in en rondom de tempel van de HEERE in Jeruzalem van afgodendienaars. Ezechiël ziet er ook bekenden tussen. Per slot van rekening hoorde hij ook zelf tot de priesterstand in de stad. Het is nog maar 5 jaar geleden dat hij er zelf woonde en werkte. Op het moment waarop God Zijn vonnissen bekend maakt en begint met de uitvoering ervan, schreeuwt de

profeet het uit. Ezechiël schrikt zich wezenloos als hij een oude bekende ter plekke ziet sterven. Ezechiël 10:13 *En het gebeurde terwijl ik profeteerde, dat Pelatja, de zoon van Benaja, stierf. Toen wierp ik mij met mijn gezicht ter aarde en riep met luide stem: Ach, Heere HEERE, maakt U een vernietigend einde aan het overblijfsel van Israël?* Het kwam heel hard binnen. Profeteren is 1 maar de gevolgen voor de betrokkenen komen hard aan. Toch wil God dat Ezechiël achter Hem staat. Om die reden laat de HEERE hem alles in een visioen zien.

Bij **Jeremia** hebben we een vergelijkbare worsteling gezien. Die stelt zich meestal aan de kant van God op, maar soms ook aan de kant van het volk. Een ding is duidelijk: De HEERE wil dat hij de goede kant kiest. Jeremia 15:19-21 *Daarom, zo zegt de HEERE: Als u terugkeert, laat Ik u terugkeren, u zult voor Mijn aangezicht gaan staan. Als u wat kostbaar is, afscheidt van wat waardeloos is, zult u als Mijn mond zijn. Laten zij terugkeren naar u, maar ú mag niet terugkeren naar hen. Ik zal u vóór dit volk stellen als een bronzen vestingmuur. Ze zullen wel tegen u strijden, maar u niet aankunnen, want Ik ben met u, om u te verlossen en te redden, spreekt de HEERE. Ik zal u redden uit de hand van de kwaaddoeners, Ik zal u verlossen uit de greep van de geweldplegers.* Iemand zal zeggen dat Jeremia een loyaliteitsprobleem heeft. Dat is zeker juist. Ook is het juist gezien dat Jeremia niet alleen maar vol medelijden is met zijn volksgenoten. De loyaliteitsvraag doet hem pijn. Fysiek pijn. Ze willen dat hij hun kant kiest. Als hij dat niet doet maken ze hem kapot. Zo is het ongeveer. Hij is bang. Gewoon bang. Maar daar komt bij dat het hem ter harte gaat welke oordelen deze mensen, zijn familie, vrienden, kennissen, zijn volk over zich heen halen. Uiteindelijk gaat Jeremia gelukkig overstag. Hij kiest onverdeeld de kant van God.

Die loyaliteit zoekt God ook bij de ballingen en bij ons. Het oordeel dat Jeruzalem onderging liegt er niet om. Het is meedogenloos hard. Ontkwam iemand nog aan de wilde dieren dan liet hij het leven door de honger. Anderen stierven aan de pest. Weer anderen werden gedood door pijlen of het zwaard van de vijand. Ezechiël 14:21 *Want zo zegt de Heere HEERE: Ook al zend Ik Mijn vier ergste oordelen – zwaard, honger, wilde dieren en pest – naar Jeruzalem om daar mens en dier uit te roeien.* De verhalen deden de ronde in de ballingschap, geloof dat maar. De vraag was: ‘Kon men zich vinden in dit vonnis? Of zou men zich tegen de HEERE keren?’ Net zoals Hij Ezechiël met concrete feiten wilde overtuigen van de rotheid van de samenleving in Jeruzalem, zo wil de HEERE ook de ballingen laten zien wat voor mensen dat waren die in Jeruzalem achterbleven. Om die reden laat de HEERE enkele families ontkomen uit de hel van de belegering van Jeruzalem en als balling wegvoeren. Op die manier krijgen de ballingen zelf te zien wat voor soort mensen dat waren en dan zullen ze God wel gelijk geven en zeggen; ‘Nu begrijpen wij ook dat U dit wel moest doen. Wij staan achter onze God.’ Ezechiël 14:22 *zie, dan zullen er toch in overblijven die ontkomen, en die naar buiten gebracht zullen worden, zonen en dochters. Zie, zij zullen naar u uittrekken en u zult hun weg en hun daden zien. Dan zult u getroost worden over het onheil dat Ik over Jeruzalem gebracht heb, al wat Ik erover gebracht heb.* God wil een ding: dat ze Hem achteraf gelijk geven. Dat ze getroost worden, in hun angst en verdriet en dat de bitterheid van hun hart afneemt, omdat ze met eigen ogen zien wat voor volk het is. Ezechiël 14:23 *Zo zullen zij u troost geven als u hun weg en hun daden zult zien. Dan zult u weten dat Ik al wat Ik er gedaan heb, niet zonder reden gedaan heb, spreekt de Heere HEERE.*

Dan zult u weten dat Ik het niet zonder reden gedaan heb, spreekt de Heere HEERE.